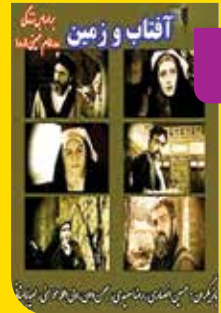

آفتاب و زمین

- کارگردان: جواد شمقدری
- تهیه کننده: علیبرضا سجادیپور
- بازیگران: حسین انصاری، رضا سعیدی، ولی الله مومنی
- سال ساخت: ۱۳۷۹

«آفتاب و زمین» روایت زندگی امام خمینی (ره) را از دوران زندگی پدر بزرگوار ایشان آغاز می‌کند. داستان با نمایش مبارزات پدر امام با خوانین منطقه، به مقطع تولد امام (ره) می‌رسد. قرار بود در این سریال ابتدا مقطع تولد امام خمینی (ره) ساخته و در قدم‌های بعدی مقاطع دیگر زندگی ایشان به تصویر کشیده شود، اما ادامه سریال هیچگاه ساخته نشد و صرفاً تا دوران شش ماهگی امام (ره) را مورد توجه قرار داد.

صنوبر

- کارگردان: مجتبی راعی
- تهیه کننده: مهدی همایون فر
- بازیگران: احمد بخشی زاده، جعفر دهقان، جهانگیر الماسی، حسین محبوب
- سال ساخت: ۱۳۸۰

در میان آثار تولیدی فیلم - مجموعه مجتبی راعی بهترین اثری است که درباره امام تولید شده. سریال «سال سخت در خمین» یا صنوبر که چند بار بازپخش شده به خاطر اقبال عمومی، نسخه سینمایی آن با عنوان «صنوبر» هم ساخته شد که پس از اکران در جشنواره بیست و یکم فیلم فجر دیگر رنگ پرده نداشت. داستان «سال سخت در خمین» مربوط به دوران نوجوانی امام خمینی (ره) و در برگیرنده مقاطع تاریخ مهم ایران است.

سال‌های حادثه

- کارگردان: سعید چاری
- تهیه کننده: محمد آزادی
- بازیگران: محمد آزادی، میرطاهر مظلومی، امیر زریوند
- محصول: گروه کودک و نوجوان شبکه پنج سیما
- سال ساخت: ۱۳۹۱

این سریال در ۱۰ قسمت ۴۵ دقیقه‌ای و در سه فصل تولید شد و فصل اول این مجموعه به حوادث سال‌های ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۷ می‌پردازد. فصل دوم به سال‌های ۵۷ تا ۶۸ اشاره دارد و فصل سوم نیز به سال ۹۱ و زمان حال می‌پردازد. نقطه اتصال این سه فصل نیز شخصیتی به نام احمدعلی است که در سال‌های انقلاب به دنیا می‌آید و در ۹ سالگی با ارسال نامه‌ای به امام از علاقه قلبی خود برای دیدار با ایشان می‌گوید.

حسرت‌ها و فرصت‌ها

بازخوانی آنچه بر فرزند صبح گذشت

حال به یک باره خبر رسید که پروژه تعطیل شده است. ماجرا به تصمیم خود افخمی برمی‌گشت: او از بازی آرمان ایرانپور در نقش سه - چهار سالگی امام (ره) رضایت داشت و به همین خاطر ترجیح داد خود او نقش هفت هشت سالگی ایشان را هم بازی کند. این تصمیم «ظاهرا» منطقی است اما در عالم فیلمسازی و به‌ویژه در ایران کاری توأم با خطر بالا محسوب می‌شود. در هر حال پروژه برای مدتی متوقف شد و بعد از آن کار تولید ادامه یافت. در نهایت کار فیلمبرداری ۵ آذر ۸۶ به پایان رسید.

وعده اکران با حضور موریکونه

هر بار خبری از میزان پیشرفت تولید «فرزند صبح» به گوش می‌رسید اما مهم‌ترین آن خبری بود که محمدرضا شرف‌الدین (تهیه کننده) اعلام کرد. او این خبر را در روز ۲۱ آذر ۸۵ داد و از اتمام ۹۵ درصدی پروژه گفت و از اولین نمایش آن در جشنواره فجر بیست و ششم خبر داد. شرف‌الدین سال ۸۶ و دو ماه مانده به جشنواره با لحنی متفاوت صحبت کرد که می‌شد حدس زد عدم نمایش «فرزند صبح» در جشنواره محتمل است: «اگر جشنواره پربار با آثار شاخص باشد، حتما شرکت خواهیم کرد.» سیف‌الله داد در مقام تدوینگر فیلم هم از زمان بر بودن تدوین گفت که تا اردیبهشت ۸۷ ادامه دارد. در روز ۱۳ بهمن همین سال افخمی مصاحبه‌ای با خبرگزاری مهر انجام داد و از آماده نبودن موسیقی فیلم پرده برداشت. بخش جذاب صحبت‌های او نام بردن از انریکو موریکونه، آهنگساز مشهور ایتالیایی بود: «مذاکرات اولیه‌ای با موریکونه در این باره صورت گرفته است. باید تدوین فیلم به زودی تمام شود و او فیلم را ببیند. البته ساخت موسیقی باید تا قبل از تابستان انجام شود، چرا که ارکسترهای غربی در تیر و مرداد تعطیل هستند.»

رونمایی جنجالی

ظاهرا ماجرا این بود که مراحل پساتولید فیلم در حال انجام است؛ آن هم در روزهایی که افخمی برای ساخت «بلک نویز» در کانادا بسر می‌برد. با این حال چند روز مانده به جشنواره بیست و نهم فجر که خبر

«صبح» رسید. او جزو نسلی است که امام (ره) بر آن‌ها تاثیر گذاشته و افخمی بارها به این مساله اشاره کرده است.

حساسیت‌های یک انتخاب

چالش اصلی «فرزند صبح» انتخاب بازیگران بود؛ چه بازیگر نقش امام (ه) و چه دیگران. ابتدا جمشید هاشم‌پور مدنظر افخمی بود و حتی تست گریم روی او انجام شد و موفقیت‌آمیز هم بود. با این حال قرعه به نام عبدالرضا اکبری افتاد که با طراحی گریم سعید ملکان قرابت ظاهری زیادی به امام (ره) پیدا کرد. در این برهه، آن چه جنجال به پا کرد به انتشار خبر بازی هدیه تهرانی در نقش دایه امام خمینی (ره) و محمدرضا شریفی‌نیا در نقش حاج احمدآقا برمی‌گردد. ۱۸ آبان سال ۸۳ بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس بدون نام بردن از بازیگران، نسبت به این مساله واکنش نشان داد. افخمی که معمولاً چنین خبرها و موضع‌گیری‌هایی را بی‌پاسخ نمی‌گذارد، این بار هم دست به قلم برد و یادداشتی نوشت که ۲۷ آبان ۸۳ در خبرگزاری ایسنا منتشر شد. او خطاب به مخالفان خوان‌ها نوشت: «امیدوارم فیلمی بسازم که تفاوت‌های عمیق طبع شوخ و طینت لطیف خمینی بزرگ را با قشریونی مثل شما به نمایش بگذارد فیلمی که به نسل امروز نشان دهد که او شاعر بود و اهل ادب بود و بی ادبی را با دشمنان هم مجاز نمی‌دانست.» افخمی در بند پایانی یادداشت به نکته ظریفی اشاره کرد: «بازیگرانی که پیشنهاد بازی در این فیلم را رد کرده‌اند اکنون يك فهرست طولانی را تشکیل می‌دهند که هر روز طولانی‌تر می‌شود. بسیاری از آنها مخالف امام یا جمهوری اسلامی نبودند و فقط تحت تاثیر تلفن‌های وحشت‌انگیز قرار گرفتند و یا از ضایع شدن حیثیت در روزنامه‌های «برادران ایدئولوژیک» وحشت کردند.» او هشت ماه بعد در مصاحبه‌ای اعلام کرد که اهمیتی به حرف‌ها و اعتراض‌ها نداده و کار خودش را می‌کند.

شوک اول به پروژه

خبرهایی که از تولید «فرزند صبح» به گوش می‌رسید، امیدوارکننده بود. با این

منیژه خسروی روزنامه نگار

مهرماه سال ۱۳۸۳ فیلم «فرزند صبح» کلید خورد؛ فیلمی که روایتی است از کودکی امام خمینی (ره) و بخشی از آن به ماجرای دستگیری ایشان بعد از ۱۵ خرداد می‌پردازد. حالا ۱۸ سال گذشته و سرنوشت این پروژه استراتژیک معلوم نیست. در حالی که سینمای دنیا هر ساله چندین فیلم زندگی‌نامه‌ای تولید می‌کند، سینمای ایران نتوانسته اثری درباره یکی از مهم‌ترین چهره‌های قرن بسازد. مرور آنچه بر «فرزند صبح» گذشت علاوه بر آن که «حسرت» است می‌تواند تجربه‌ای باشد برای آن‌ها که تصمیم دارند زندگی امام (ره) را در قالب فیلم سینمایی روایت کنند.

شهادت افخمی

رفتن سراغ موضوعاتی مثل ساخت زندگی شخصیت‌های برجسته، نیازمند جسارت و شهادت است. این ویژگی را بهروز افخمی داشت؛ کما اینکه سال ۶۶ وقتی دید تولید سریال «کوچک جنگلی» به خوبی پیش نمی‌رود، خودش آستین بالا زد و جای کارگردانی مطرح به نام ناصر تقوایی را گرفت. او آن زمان مدیر فیلم و سریال تلویزیون بود و سابقه کارگردانی سریال و فیلم نداشت. «کوچک جنگلی» سریالی موفق از آب درآمد و همچنان جزو آثار درخشان در حوزه تاریخ معاصر است. شهادت افخمی سه سال بعد با فیلم «عروس» در سینما عینیت یافت که از شخصیت زن (نیکی کریمی) استفاده‌ای متفاوت و ساختارشکنانه کرد. «روز فرشته»، «روز شیطان»، «شوکران» و «جهان پهلوان تختی» دیگر فیلم‌های افخمی هستند که هر کدام دارای ویژگی‌ها و نشانه‌هایی مینی بر نگاه متفاوت کارگردان آن هستند. در این میان «شوکران» بیش از دیگر فیلم‌ها محل جنجال و البته اعتراض برخی از پرستاران بود. بهروز افخمی با چنین پیشینه‌ای در فیلمسازی و نیز از سر گذاردن تجربه نمایندگی مجلس شورای اسلامی به «فرزند